

06 Maarssen - Vreeland

Van Dorestad naar Dokkum route 6

Van Dokkum naar Dorestad - in de voetsporen van Bonifatius - telt 24 etappes, verdeeld over zes landschapsblokken. Uitgebreide inhoudelijke informatie is te vinden in de papieren gids, geschreven door Kees Volkers en uitgegeven door Museum Dorestad in samenwerking met Uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig.

Routebeschrijving

Start

wk36, Evert Stokbrug. We volgen de Vecht langs de Langegracht in noordelijke richting. De Langegracht gaat aan het einde over in het Zandpad. Aan de overzijde is in het groen het 14e-eeuwse kasteel Bolenstein te zien. We komen langs wk37 (Machinekade, hier verlaten we het Utrechtpad), daarna rivier blijven volgen tot het landhuis op nr. 42 (Cromwijck).

Langs de Vecht: Maarssen

Het traject tussen Maarssen en Vreeland kent een hoge dichtheid aan buitenplaatsen. In Maarssen passeren wij o.a. van zuid naar noord Doornburgh 1721, Goudesteyn 1754, Leeuw en Vecht 1630 (overzijde t.o. Goudesteyn), Vechtoever 1754, Vredenhoef 1650 (overzijde), Geesbergen 17e eeuw, Leeuwenberg 1650, Gansenhoef 1655 en Cromwijck 1667.

Goudesteyn

Rond Maarssen verrezen de eerste buitenplaatsen aan de Vecht. Trendsetter was de Amsterdamse huidenkoopman Jan Jacobsz. Bal, die zich later Huydecooper zou noemen. Hij kocht een hofstede aan de Vecht bij Maarssen, om te dienen als buitenplaats. Zijn zoon Johan Huydecooper, burgemeester van Amsterdam en heer van Maarsseveen, bouwde in 1628 de hofstede uit tot buitenplaats Goudesteyn. Hij was ook grondspeculant en door zijn handel ontwikkelde Maarssen zich als het eerste vestigingsgebied van de Amsterdamse nouveau riche. In 1754 werd een nieuw Goudesteyn opgetrokken, een van de fraaiste langs de Vecht. Het fungeert nu als raadhuis van Maarssen. In het koetshuis is het Vechtstreekmuseum gevestigd.

We vervolgen onze route over het Zandpad, nu een verharde weg. Vanaf 2023 zal het oorspronkelijke jaagpad weer hersteld worden. Naast de weg ligt dan een voetpad. Bij de buitenplaats Cromwijck lag tot voor kort de grens met Breukelen. Sinds 2011 vormen Maarssen, Breukelen en Loenen de gemeente Stichtse Vecht. Aan de overzijde zien we Vecht en Rhijn.

Vecht en Rhijn

Buitenplaats aan overzijde van de Vecht met rechts daarvan nog de oude steen- en dakpannenfabriek. Vroeger was hier een veer, o.a. voor de werklui die aan deze zijde van de Vecht - aan het Zandpad - in de steenarbeidershuisjes woonden. Ook aan de overzijde zien we aan het water een rij arbeidershuisjes.

Iets verderop aan de overzijde liggen twee buitenplaatsen die nu een hotel- en restaurantfunctie hebben: Vrede en Rust (1721) en Slangevecht (18e eeuw). Aan onze zijde passeren we bij wk32 rechts een kleine sluis.

Kraaienestersluis

Een van de drie oorspronkelijk 19e-eeuwse sluisjes die een verbinding vormen met de Loosdrechtse plassen. Het was tevens een inlaatsluis voor de NHW, via het Tienhovens Kanaal. Nu sluis met zelfbediening voor kleine vaartuigen. Omdat het om de NHW gaat is de sluis beschermd en sinds kort dus UNESCO-werelderfgoed.

Verder langs het Zandpad, waar we achtereenvolgens drie kastelen met slotgracht passeren.

Langs de Vecht: Kastelen

De eerste is rechts van ons Oudaen, dat dateert uit de 13e eeuw en particulier wordt bewoond. Daarna aan overzijde Nijenrode, oorspronkelijk ook 13e-eeuws, maar stevig verbouwd in de 17e en 20e-eeuw. Tegenwoordig is hier de prestigieuze Business University gevestigd. Iets verderop aan de overzijde zien we de buitenplaats Vredenoord liggen (1678) en aan onze zijde, tegenover de Vechtbrug in Breukelen ligt Gunterstein, eveneens 13e-eeuws en particulier bewoond.

Bij wk27 links brug over en via de smalle Brugstraat het dorp Breukelen inlopen. We komen uit op de Kerkbrink. Op de kop van het plein, aan de overzijde van de Straatweg staat de St. Pieterskerk.

St. Pieterskerk

Is deels 15e-eeuws, de toren uit 1705. De kerk heeft een rijk interieur. Op deze plek zou Bonifatius rond het jaar 720 de eerste kerk in de Vechtstreek hebben opgericht (zie inleiding). Een plaque van Bonifatius is aangebracht in de zuidmuur van de toren.

Via de Brugstraat en de Vechtbrug terug naar het Zandpad (wk27) en daar links.

Langs de Vecht: naar Nieuwersluis

Een hoge dichtheid aan buitenplaatsen, niet altijd even goed te zien omdat ze zijn omgeven door parkbossen. Aan onze zijde komen we o.a. langs Queekhoven, 1676 (tuin toegankelijk), Groenevecht, 1686 en Vechtzicht, 17e eeuw, en aan de overzijde Vechtvliet, 1670. Voorbij de Weersluis (zie onder) liggen aan de overkant, soms verborgen in hun parkbossen, o.a. de buitenplaatsen Vijverhof, 1670, Over Holland, 1676, Sterreschans, 17e eeuw en Rupelmonde, 1650.

Zandpad verder volgen tot wk24 (brug en sluis).

Weersluis

Zelfbedieningssluis voor kleine vaartuigen die via de Weersloot naar de Loosdrechtse Plassen willen. De sluis kreeg begin 19e eeuw een rol in de NHW als inundatiesluis, maar is al ouder. Naast de Weersluis ligt buitenplaats Weerestein, 1710.

Zandpad verder volgen tot wk21: de brug bij Nieuwersluis. Vlak daarvoor zijn we een groot kazernegebouw gepasseerd (Pupillenschool). Het enorme belang van Nieuwersluis als voormalig strategisch knooppunt is nog overal aan af te zien.

Nieuwersluis - knooppunt en vesting

In 1446 kwam aan oostzijde van de Vecht de Nieuwe Wetering gereed. Dit water verbond de Vecht met de Angstel via een nieuwe sluis, waaraan de plaats haar naam ontleent. Hierdoor kwam een korte en snelle verbinding tot stand tussen Amsterdam en Utrecht. In 1629 kwam langs de vaarroute een nieuw zand- en jaagpad gereed, dat door Amsterdam en Utrecht gezamenlijk werd onderhouden met tolgelden. Aan de straatweg staat nog altijd het Gemeenlandshuis waar beide steden vergaderden over het beheer van het pad.

In de Franse tijd werd de kleiweg aan de westkant van de Vecht op last van Napoleon bestraat, deze straatweg kwam in 1811 gereed als onderdeel van de Route Impériale no. 2 van Parijs naar Amsterdam. Tot 1954 was dit Rijksweg 2, de voorloper van de A2. In Nieuwersluis lagen diverse uitspanningen langs de weg, die rond het sluisje nog altijd even smal is als 200 jaar geleden.

Na aanleg van het nieuwe Zandpad werd bij het sluisje een aarden schans aangelegd om dit strategische punt te beschermen. Sluis en schans werden hierna opgenomen in de eerste (Oude) Hollandse Waterlinie en verder uitgebouwd tot een fort met een arsenaal en een kruithuis. In 1815 werd de vesting opgenomen in de NHW en in 1850 uitgebreid met een torenfort. In 1871 werd bij de brug in de Vecht de Damsluis aangelegd, om water op te stuwen bij inundaties. De nieuwe Vestingwet van 1874 wees de NHW aan als onze hoofdverdedigingslinie, aan beide zijden van de Vecht verrezen kazernegebouwen. Na WOII had de NHW geen functie meer. Het fort is nu van Natuurmonumenten, de kazerne op de oostoever (Pupillenschool) werd een penitentiaire inrichting, o.a. voor dienstweigeraars. Nu is het een vrouwengevangenis. De Damsluis heeft geen functie meer.

Voor een blik op de smalle Straatweg met sluisje en historische bebouwing (of een terrasje aan de Vecht) even de brug over. De route loopt na wk21 verder langs de rechteroever (Mijndensedijk). Vlak voor Loenen lopen we langs en over de Mijndense Sluis.

Mijndense Sluis

De grootste van de drie doorgangen naar de Loosdrechtse Plassen en de drukste. Bijzonder is de vorm van de sluiskolk, die is aangelegd in een kromming van de Drecht, althans wat daar van over is, want het riviertje is door veenafraving verdwenen. Aan de overzijde van de Vecht de buitenplaats Nieuwerhoek, 1683.

Mijndensedijk komt uit op drukke weg met links brug over de Vecht, deze oversteken.

Cronenburgher brug

Fraaie brug in Amsterdamse Schoolstijl uit 1933 naar ontwerp van F. van Laren. De stalen basculebrug wordt geflankeerd door twee gespiegelde woningen, een voor de brugwachter en een voor de veldwachter. Vanaf de brug mooi zicht op buitenplaats Vegtlust, 1735.

Aan overzijde van de brug weg oversteken en aan andere kant omlaag en pad langs water. Pad knikt naar links, hierna eerste rechts, Dorpsstraat. Deze uitlopen tot kruispunt (wk11), met daarachter de Hervormde Kerk van Loenen.

Loenen

Het oude Loenen strekt zich uit langs de pittoreske Dorpsstraat, die over de Vechtdijk loopt. Op het kruispunt met de smalle Brugstraat/Grutterstraat staat de Hervormde Kerk op de plaats waar in de 10e eeuw een eerste kerkje werd opgericht. Dit was gewijd aan Liudger, de oprichter van de moederparochie in Nederhorst den Berg. De huidige kerk is 15-eeuws met tufstenen delen uit de 13e eeuw. In 1629 kreeg Loenen een brug over de Vecht, de huidige dubbele ophaalbrug is uit 1954. De Grutterstraat komt uit op de Rijksstraatweg, die hier een scherpe bocht maakt. Hier vestigden zich na 1811 stalhouderijen, herbergen, uitspanningen, postkoets- en later garagebedrijven. Nog steeds is hier rond de bocht veel horeca te vinden.

Vanaf wk11 rechts (Brugstraat), brug over (wk12) en links de dijk verder volgen (Oud Over). We lopen achter de buitenplaats Vecht en Lommer (1726) langs, aan de overzijde staat korenmolen De Hoop (1901). Na 1 km komen we vlak voor een scherpe Vechtbocht bij De Glashut.

De Glashut

Buurtje met 18 arbeiderswoningen (nu samengetrokken tot 9) voor een glasfabriek (Glashütte, met voornamelijk Duitse arbeiders) die hier van 1862 tot 1897 heeft gestaan. Rijksmonument.

Blijf Oud Over volgen tot wk32 en daar rechtdoor richting wk26. Na het huis Slotzicht (1808) kruisen we de N201 met links brug over de Vecht. Weg oversteken en rechtdoor Vreeland inlopen.

Vreeland bruggen

Buiten de kern ligt de Vechtbrug in de drukke N201; ze is uit 1939 en ontworpen door Dudok, incl. de bijzondere woonhuizen aan beide zijden. In de dorpskern ligt de Van Leerbrug, een dubbele ophaalbrug die de oude dorpsbrug verving die in WOII was gesneuveld. De brugwachterswoning - hier woonde een heel gezin! - is uit 1861.

We lopen Vreeland binnen langs de Lindengracht. Bij wk26 rechtdoor tot kruispunt, hier links (Breedstraat), we komen uit bij de Van Leerbrug, de dorpsbrug over de Vecht (wk24).

Einde etappe

4

Neem een abonnement!
Meer dan 1500 wandelkaarten

voor slechts
€ 13,50